

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravništvo in ekspeditelja v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 26.

V Ljubljani, v četrtek 1. februvarija 1894.

Letnik XXII.

Vabilo na naročbo.

S 1. februvarijem pričinja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Po petindvajsetih letih.

V sedanjih viharjih ni dovolj, da se kdo imenuje katoličana, marveč treba je tudi v dejanju dokazati, da je vere poln, neustrašen ud bo reče se cerkve.

Dr. E. H. Costa, dne 28. maja 1869.

Juteršnji dan praznuje „Katoliška družba“ za Kranjsko svojo petindvajsetletnico. Četrt stoletja je prešlo, kar se je v beli Ljubljani združilo nekaj mož posvetnega in duhovskega stanu, na čelu njim grof V. Wurmbrand, z vzvišenim namenom, da ustanové v „Katoliški družbi“ trdnjavo proti nasilju brezbožnega liberalstva in branik veri in pravosti. Že tedaj so se tudi kranjske dežele sinovi jeli oglašati v boju proti cerkvi in duhovstvu in dne 24. novembra 1869. l. je predsednik društva pri

prvem letnem zboru izrekel te-le pomenljive besede: „Prazna je vera, ki jo še imajo nekateri, da je vse Kranjsko — katoliška družba. Lepa, vzvišena, domoljubna vera je sicer, toda v današnjih dneh je napačna. Če hočemo delovati, da ta zmota preneha, da se zopet vresniči lepa vera o kranjski deželi, da je vsa katoliška družba, ne smemo biti slepi in gluhi, ne smemo v otročji priprostosti tajiti nevarnosti za nas katoličane. In ker je prišla nevarnost za nas katoličane, moramo se ji ustaviti, moramo se boriti ž njo.“

V teh prelepih besedah, katere veljajo tem bolj še dandanes, se zrcali ves namen „Katol. družbe“ za Kranjsko in vseh katoliških družb sploh. Že prvo leto se je odzvalo mnogo zavednih katoličanov. Družba je imela že v začetku 1244 udov. Oskrbela si je lepo knjižnico, v bralni sobi je imela mnogo poštenih časnikov, izdajala je raznovrstne časne primerne knjižice in pri svojih odborovih in občnih shodih in pri slovesnih službah božjih je vedno z ozirom na tedanje razmere budila in krepila katoliško zavest in se bojevala proti nasprotnikom. Tudi revežev ni pozabila; sestavil se je poseben odbor, ki je obiskaval reveže in jim delil podporo. Brez dvojbe je bil v „Katoliški družbi“ položen temelj sedanjemu, tako blagonosnemu delovanju „Vincencijeve družbe“.

Petindvajset dolgih in burnih let je prešlo; mnogo je uničil mej tem nenasitljivi Kronos, „Kat. družba“ še stoji, še deluje. „Drobtinice“, katere izdaja vsako leto, delujejo po vsem Slovenskem v smislu njenega namena; v društveni sobi se vzlasti ob nedeljah in praznikih, pa tudi sicer zbirajo ljudje vseh stanov razvedrit si duha z dobrimi časopisi, katerih je razpoloženih 25, in povselit se

v poštenu zabavi. Zabavni večeri družbini, katere prireja po več ob zimskem času, imajo vedno mnogobrojnega občinstva. Tri sobe so vselej prenapolnjene. Tudi knjižnico pridno rabijo. Kakor preje, skrbi tudi sedaj „Katoliška družba“ za dušni blagor svojih udov. Za vsakega umrlega ljubljanskega uda se bere po jedna sv. maša, ljubljanske spremljajo udje z družbino zastavo na groblje; poleg tega pa se daruje po več sv. maš na leto na Rožniku za žive in mrtve ude njene.

Število društvenikov sedaj ne dosega popolnoma prvega števila, vendar jih še spaja družba lep broj 710 udov. Toda ob petindvajsetletnici njeni moramo povdarjati, da je „Katol. družba“ prva izrekla idejo katoliško neskaljeno kot načelo na Slovenskem; vzori, ki so njo oživeli, živé in rodé najlepše sadove. Sedaj se kosa „Katol. rokodelsko društvo“, „Katol. tisk. društvo“ in po deželi še mnogo podobnih društev v boju za katoliško idejo. Hvaležnost naša zahteva, da priznavamo: „Katoliška družba“ je prva v vrsti katoliških društev na Kranjskem. Dalje moramo pa še več povdarjati: „Katoliška družba“ ni samo po svojem namenu, marveč tudi po svojem delovanju mati katoliških društev. Ob njenem vnetem srcu so se greli možje, ki so netili sveti ogenj drugod; iz njene srede je izišla marsikaka oplojena misel, ki je vskalila novo mladiko materi in namenu njenemu v čast in krepilo.

Prvi odborniki društveni so bili nekaki stebri katoliškega gibanja pri nas. Imena njihova nas poučujejo o tem. Mnogo jih je že pomrlo, ostali so pa tudi še dandanes čilo delavni za probujo javne verske zavesti. Imenujemo jih: prelat dr. Andrej Čebašek, ta neutrudljivi borilec za sv. Očeta,

LISTEK

Palestrina.

Življenjepisna črtica. — V spomin njegove 300letnice napisal — k.

Lepa je navada, da se o posebnih in znamenitih dneh spomijamo slavnih mož, ki so s svojim življenjem na kak poseben način proslavili domovino. Saj tak spomin svedoči, da vemo ceniti dela in zasluge slavljencev, da smo torej Bogu hvaležni za-nje. A kar je važneje, tak spomin nas same krepí, spodbuja, navdušuje. Zasluge onih prednikov nam stopajo ob takih prilikah živejše pred naše duševno obzorje, njihova dela pregledujemo z večjo ljubeznijo in želimo jih posnemati.

Kakor pa ima vsak narod iz svoje srede mož, katerih spominjati se je dolžan, tako pa se nahajajo tudi velikani, katerih spomin in češčenje je in mora biti bolj ali manj splošno. Njihova dela so pristopna vsem narodom, vsi vživajo njihovo korist. Kaj torej ni naravno, da tudi vsi uklanjajo glave pred takimi velikani in jih slavé? Kdo bi se drznil trditi, da naj Kopernika, Aristotela, sv. Tomaža Akvinskega slavi le njegov narod?

Takih vseobčnih velikánov nahajamo posebno v umetnosti. Da, tukaj se nahaja res neko življenje, ki sega izven tesnih mej posameznih narodov, ki je vzvišeno nad njihovim sovraštvom in njihovimi pre-

piri, življenje, ki je skupno vsem omikancem. Slikam Rafaelovim, skladbam Beethovenovim se divi ves svet in jih občuduje! Res, da je v prvi vrsti poklican narod dotičnega umetnika, da se ga spominja in ga slavi, ga ljubi, a drugi narodi se mu morajo pridružiti s spoštovanjem!

Ne bilo bi torej lepo, ako bi se ravno sedaj, ko se bliža dan največjega pomena za ves glasbeni svet, ko ima ves glasbeni svet praznovati slavnostni dan svetovnega umetnika, tudi v našem narodu z veseljem ne omenjal ta pomenljivi dogodek: tristoletnica smrti umetnika Palestrine. 2. februvarija t. l. bo namreč minolo 300 let, kar je zatisnil oči „knez glasbe“ — Palestrina.

Da torej tudi Slovenci vsaj nekolike spoznajo tega velikana ob tej njegovi 300letnici, to je namen tem skromnim vrsticam.

Giovanni Pierluigi da Palestrina se je rodil leta 1514 v laškem mestu Palestrini (v nekdanjem Lacijskem Praeneste), ležečem okrog štiri ure južno od Rima. Oče mu je bil Sante Pierlaigi, mati pa Marija Gismendi; oba sta bila precej premožna. Po svojem rojstnem kraju je dobil torej umetnik ono ime, pod katerim ga dandanes pozna ves glasbeni svet.

O mladosti njegovi nimamo posebnih poročil, in še ta, ki jih sploh imamo, so zelo negotova, kot kaže novejša raziskavanja. Pitoni pripoveduje, da je nekoč, ko je še kot deček nosil razne pridelke svo-

jih starišev v Rim na trg, ga slišal na ulici peva-jočega kapelnik cerkve St. Maria Maggiore. On dečka pokliče k sebi in ga poskusi. In glas njegov in njegova glasbena nadarjenost mu tako ugajata, da vzame dečka k sebi in ga poučuje v glasbi. A bodi temu, kakor hoče, toliko je gotovo, da je bil Palestrina leta 1540 že gotovo v Rimu. Tu je bil njegov pravi učitelj Claudius Goudimel. Le-ta je bil leta 1520 rojen v Baisou pri Avignonu in je, prišedši v Rim, ustanovil tu ono znano rimsko šolo, kateri je karakteristično ravno čisto, koralu primerno izgovarjanje teksta in pregledna, duhu primerna harmonija, v čemur se je ravno Palestrina povspel na tako visoko stopinjo dovršenosti. Njegova součena sta bila tu Giovanni Animuccia in slavnoznaní skladatelj lamentacij Jeremijevih, Giovanni Maria Nanini.

V letih 1544 do 1551 pa nahajamo Palestrino že kot organista in kapelnika v stolnici njegovega rojstnega mesta. Še danes je ohranjena listina, katera nam kaže pogodbo, sklenjeno mej kanoniki tega mesta in mej njim.

Kot tak se poroči dne 12. junija leta 1547. s premožno meščansko hčerjo Lucrezia de Goris, s katero je živel v najsrečnejšem zakonu do l. 1580. Imel je štiri sinove, katerih ga je pa le najmlajši, Hygin, preživel.

Sreča je hotela, da je bil ravno ob tem času, ko je Palestrina služboval v svojem rojstnem kraju,

za cerkev in njene pravice mej Slovenci, uprav tako navdušen za sveto versko, kakor za narodno stvar, msgr. Luka Jeran, kot skala trden in neizprosni v obrambi verskih resnic in cerkvenih prav, a h krati tudi neupogljiv v izvrševanju krščanske ljubezni. In drugi gg.: kanonik Jan. Flis, kanonik Karol Klun, K. Lahajnar, Mat. Močnik, dr. Sterbenec in prošt P. Urh prav isto tako spričujejo našo trditev. Pred petindvajsetimi leti so ploskali dr. E. H. Costi, ko jim je govoril besede, ki smo jih zapisali denašnjemu članku na čelo in tudi sedaj še vedno v dejanju v javnem življenju dokazujejo, „da so vere polni neustrašeni udje boreče se cerkve.“

Izmej umrlih odbornikov omenjamo le: doktorja Gogolo, Fr. Kramarja, H. Ničmana, dr. Vončina in grofa Wurmbranda, katerih imena ostanejo neizbrisna v zgodovini obrambe katoliških idej v naši ožji domovini.

Petindvajset let! Dolga doba je za družbo, a polna veselih uspehov, polna plodonosnih sadov. Mi, ki jih uživamo, moramo jih priznavati, moramo biti hvaležni zanje. Ko bo juternji dan v šentjakovski cerkvi pred altarjem zahvaljeval se Bogu za prejete dobrote mladeniško navdušeni in delavni starček — sedanji predsednik „Katoliške družbe“ — naj se združi z njim vsa dežela. Zahvali pa pridružimo skupno prošnjo, naj bi blagonosno delovanje „Kat. družbe“ se podvojilo in potrojilo in naj ji priraste po celem Slovenskem obilo sestrice istega izvora in namena, da postane tako vse Slovenstvo lepa, jedina Bogu in narodu zvesta — katoliška družba!

Deželni zbor kranjski.

(Deveta seja dne 1. februarija.)

Ker sta finančni in upravni odsek imela od devete ure skupno sejo, otvori deželni glavar O. Detela javno sejo še le ob 11. uri; vlado zastopa deželni predsednik baron Hein.

Pričetkom seje prične se iz nova obravnava gledé reorganizacije deželnega muzeja, o kateri je deželni odbor sklepal že v zadnji seji. Dr. Tavčar s kratkim uvodom stavi naslednjo resolucijo:

Deželnemu odboru se naroča, da pri izpeljavi tega organizacijskega navodila varuje, kolikor mogoče, svojo ingerencijo, ter uvažuje, da se z navetovano organizacijo nikakor ne namerava, povišati dosedanji deželni donesek za muzej.

Deželnemu odboru se dalje naroča, da pri sestavljanju pravil in družih načrtov strogo pazi na to, da se ne bodo kršile pravice slovenskega jezika in da v ti zadevi odločno zastopa načelo, da se imenujejo muzejskimi funkcionarji, ki bodo opravljali strogo muzejski posel, osebe, ki so v stanu, izkazati znanje slovenskega in nemškega jezika.

Za slučaj, če bodo iz Smoletove ustanove prihajale obresti, izreka se za načelo, da se ima vsled tega dežela v svojih doneskih primerno razbremeniti.

Konečno se deželnemu odboru naroča, da v prihodnjem zasedanju pravila društva in druge načrte deželnemu zboru predloži.

Dr. Papež naglašja, da se strinja s tem predlogom, poslanec Klun pa izjavlja, da stvar ni tako nujna in se mu torej ne zdi potrebno, da bi deželni zbor danes preklical sklep, ki ga je storil pred 48 urami. Sicer se strinja z načeli v programu, toda odloži naj se vprašanje do prihodnjega zasedanja.

Poslanec Hribar omenja, da glasuje za navetovano resolucijo, v kateri se naglašja popolna ingerencija deželnega odbora.

Baron Schwegl kot poročevalec pojašnjuje posamezne odstavke, mimogredé pa gosp. poslanca Kluna sumniči, češ, da so mu osebne koristi in oziri bolj na srečo, nego deželne koristi.

Poslanec Klun odločno zavrne tako sumničenje in vpraša barona Schwegla, zakaj mu v odseku ni odgovoril na izražene pomisleke. (Dobro-klici.)

Deželni glavar Detela izraža obžalovanje, da je poročevalec baron Schwegl rabil tako razžaljiv izraz, ker se nikomur ne sme očitati, da zastopa v zboru preje svoje, nego deželne koristi. (Dobro-klici.)

Baron Schwegl izjavi, da ni hotel nikogar sumničiti, katero izjavo naj zbornica vzame na znanje.

Pri glasovanju je bila stavljena resolucija glede reorganizacije muzeja z veliko večino sprejeta.

Ko je bilo rešeno tretje branje novele k agrarnemu zakonu, poroča posl. Hribar o prošnji „Dramatičnega društva“ za dovolitev treh predstav na teden v deželnem gledišči v sezoni 1894/95 ter v imenu finančnega odseka nasvetuje: „Prošnja „Dramatičnega društva“ v Ljubljani odstopi se dež. odboru z naročilom, da mu za glediščno sezono 1894/95 odstopi po tri igralne dneve na teden. V te igralne dneve naj razdeli praznike tako, kakor so bili razdeljeni v tekoči sezoni.“

Dr. Schaffer se protivi predlogu v celem obsegu, češ, da naj se dovoli 12 slovenskih predstav na mesec, vspered predstav ob nedeljah in praznikih pa naj določi dež. odbor. Zato nasvetuje, da se o obeh odstavkih predloga posamič glasuje.

Dr. vitez Bleiweis priporoča dež. odboru, naj bi poskrbel, kako bi se znižali režijski troški, ki so razmerno previsoki, in razširili prostori v sedanjem gledišči za nižje občinstvo, oziroma pomnožili dohodki predstav.

Dr. Schaffer kot poročevalec dež. odbora odgovarja na sprožene nasvete in meni, da se bode težko dalo kaj zboljšati v označenem smislu. Po konečni besedi poročevalčevi še izjavi, da se bode kot dež. odbornik v tem oziru držal vedno nepristranskega stališča.

Pri glasovanju je bil prvi del predloga soglasno sprejet, drugi del z večino narodnih glasov.

Sprejeta je bila tudi resolucija, naj dež. odbor zasliši mnenje zastopnikov slovenskega in nemškega gledališča, kako bi se dali odpraviti nepotrebni režijski stroški in zvišali dohodki predstav.

Posl. vitez Langer poroča nato o načrtu zakona glede zgradbe levega brega reke Kolpe pri Osilnici. (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. februarija.

Liberalna blamaža. Velika jeza je v ogerskih vladnih krogih na grofa Szapary-ja, ker je izstopil iz liberalne stranke. Hoteli so nahujskati volilce proti njemu v Temešvaru, da bi mu izrekli nezaupnico. Sklicali so bili shod volilcev. Zbralo se je bilo veliko volilcev in posvečeni škof Nemeth je zagovarjal grofa Szapary-ja in obsojal vladno politiko. Kmalu se je pokazalo, da so liberalci v veliki manjšini. Ko se je od katoliške strani zahtevalo, da bi glasovali tako, da tisti, ki so za grofa Szapary-ja, stopijo na jedno, drugi pa na drugo stran dvorane, predsednik shodu tega ni pustil, ker se je bal, da se pokaže preočitno liberalna blamaža. Vsi liberalci so pa zagnali silen krik, tako, da se je shod moral raziti. Liberalni listi so pa v svoji predrznosti potem raztrobili, da se je grafu Szapary-ju izrekla nezaupnica. Omeniti še moramo, da se je agitacija proti grofu Szapary-ju začela naravnost po naročilu od vladne strani v Budimpešti in je posebno veliki župan delal z vsem svojim vplivom.

Shod v Veliki Kikindi. Brzjav nam je že naznanil, da se je v Veliki Kikindi v nedeljo neki velik shod izrekel za vladno politiko. Stvar je pa v resnici malo drugačna. Sešel se je bil katoliški shod. Župan je pa z žandarji prišel in začel shod razganjati. Nad 700 udeležiteljev je s protestom odšlo. Kakih 50 jih je pa ostalo, ker jih ni nikdo preganjal, ker so vladni privrženci. Teh 50 je pa sklenilo resolucijo, v kateri se odobrava vladna politika. Ta sklep se je potem hitro brzojavil na vse strani. — V Esongradu je bil tudi katoliški shod. Zbralo se je nad 3000 ljudi. Nekateri vladni privrženci bili so tudi poskusili motiti ta shod, pa se jim ni posrečilo. — Vidi se, da razmere za ogersko liberalno stranko ne stojé najbolje, ko se mora posluževati že takih sredstev, da bi svet preslepila, da bi mislil, da je večina naroda na njeni strani. S tem misli pritiskati na gospodsko zbornico. Kakor se pa vidi, se joj namere ne bodo posrečile, ker katoliki zadnji čas kažejo dovolj odločnosti in zavednosti.

Francosko pomorstvo. Omenili smo že, da Clemenceau v nekem listu objavlja o sleparijah v arzenalu v Toulonu. Na podlagi teh izjav je poslanec Locroy interpeleval vlado, kako je z mornarico, in kako se porablja denarji, ki so se za mornarico dovolili? Francija je za mornarico več izdala, nego vsa trodržavna zveza, vendar je njena mornarica slabša, kar se tiče števila ladij in njih

v tem mestu škof kardinal Giovanni Maria del Monte (1543—1550), ki je leta 1550 zasedel prestol svetega Petra kot papež Julij III. Poznajoč namreč veliko nadarjenost Palestrinino, pokliče ga Julij III. leta 1551 za seboj v Rim in ga postavi za kapelnika velikanske cerkve sv. Petra. Kot tak je imel ob enem še drugo službo. Sikst IV. je namreč leta 1480 ustanovil poseben zavod za 12 dečkov, ki so se imeli v petju poučevati, da pozneje sodelujejo tudi v njegovi kapeli. Julij III. pa je temu zavodu dohodke zboljšal in po njem je dobila ta naprava svoje ime. Ker je bilo nadzorništvo tega zavoda združeno s službo kapelnika cerkve sv. Petra, zato je postal Palestrina tudi nadzornik teh pevskih dečkov in je imel z njimi vred prosto stanovanje v „gymnasium capellae Juliae“. (Dalje sledi.)

Čarovnik.

Spisal J. V.

III.

O čudnem naseljencu v dnu Srnjakov je še isti večer vedela skoro cela vas. Jedovec prišedši proti večeru s svojimi ovcami domov, hotel je brž s to novico razveseliti svojo Marijano. Zatorej ji je jel z začudenim obrazom pripovedovati, kak človek se je nastanil gori pod Srnjaki, kako bajto si je napravil in mnogo družega. In orisal ji ga je kot strašnega človeka, kakeršnega še ni videla ta dolina, ne da

bi bil pozabil h koncu pristaviti svoje izvirne sodbe, da ta mož nihče drugi ni in tudi biti ne more, kakor sam hudobec. Da je pa Matevž obkladal pred Marijano ubozega starca z vsemi strašili, kar jih je mogla domisliti in izmisliti njegova neumna glava, k temu je imel poseben vzrok. Zelje ga je skrbelo, zelje! Mislil si je namreč, če ostrašim Marijano s tem čudnim starcem, gotovo ne bo šla, že iz strahu, vsaj par dnij v zelnik, mej tem se bo pa že zelje kolikor toliko popravilo.

A hudo se je Matevž vrezal s tem strašenjem. Marijanina radovednost bila je veliko večja, nego njen strah pred čudnim možem.

„Le ovce sženi v koč“, dejala mu je, „pa nikar ne slini s tem kvasanjem! Kakošen je tisti strah tam gori, videla bom že sama, saj moram še tako nocoj iti nekaj perja natrgat v zelnik za prašiče.“

Tako je dejala Marijana; Matevža so pa te besede popolnoma podrlé. Ona — še nocoj — v zelnik! Jel jo je še enkrat svariti in odvračati, češ, da ni varno danes in — zlasti zvečer ne, gori hoditi, ker se ne vé, kaj bi ji naredil. Povedal ji je slednjič tudi, da je sam govoril s čudnim človekom in da mu je pravil „strašne“ reči, iz kojih povzema, da ni varno za živo dušo zvečer hoditi krog njegove bajte — zlasti pa še za žensko ne! A vse zastonj!

Marijane tudi to ni premotilo, — poznala je predobro svojega Matevža. — Tudi to ni moglo

Marijane odvrniti od sklepa, da se ji je Matevž sam ponudil, da gre on rad natrgat tistega perja, — vse le iz skrbi za njo! Zastonj je bilo tudi to! Ostala je pri svojem sklepu. Kje pa tudi odjenja ženska radovednost?

Stopila je še parkrat s škafom do vodnjaka, kjer je tudi drugim sosedam pripovedovala o čudnem možu pod Srnjaki, — vzela potem iz omare star prten predpasnik, s stopnjic pa luknjasto košaro — ter odšla. Matevž je pa tudi ni več pregovarjal, boljši ena nevihta, kot dve, si je mislil ter odšel iz veže pokladat živini.

A ni še pošteno naložil tretjega koša gori na skednji, vže zasliši iz veže gori zmiranje in psovanje, da je bilo joj! „Zdaj pa le tu ostanimo, da mine vihar!“ dejal si je Matevž ter tlačil in mašil seno v koč, da so mu pokala rebra. A v hipu je že stala pred njim Marijana: jeze rudeča kot rak, ter s celo kopo primernih in neprimernih priimkov obsula ubozega Matevža.

„Ti, krevlja ti, zaspana, menda dremlješ cel ljubi dan gori med grmovjem, ka-li. Gori pojdi pogledat v zelnik: ne ena glava ne stoji po konci! Okoli tistih beračev krevsaš in postopaš, tega pa ne, da bi pogledal kedaj v zelnik, ti češmiuje gnilo, ti —! Boš pa jedel zdaj zelje po zimi! Listja ti bom nasekala, pa z lugom poparila. Razumeš? Še enkrat mi pojdi k tistemu pritepencu, potem me boš pa — pomnil! — Oh, pa kako lepo zelje sem

oboroženja. Posebno torpedovke niso dosti vredne. Pristanišča so slabo zavarovana, arzenali pa prazni. — Če je res, kar navaja Locroy v svoji interpelaciji, se je Franciji vsekako bati enakih porazov, kakor so jo zadeli 1870. leta, ko je bila začela vojsko popolnoma nepripravljena.

Bolgarija. V Bolgariji se mohamedancem ne godi nobena krivica. Ozirajo se náuje, kolikor je le moč; volijo jih v vse zastope, ali vendar se ne morejo privaditi novim razmeram. Izselujejo se v Malo Azijo. Samo lani se jih je izselilo nad 2000, poslednja štiri leta pa nad 6000. Vse kaže, da se bodo mohamedanci skoro do zadnjega izselili.

Cerkveni letopis.

Katoliški Poljaki na Ruskom.

(Izvirni dopis iz Poljske. *)

Rusija se vedno trudi, da bi porusila Poljake v kongresnem kraljestvu. Zato je uvela ruski jezik v šolah in v uradih. Ali to še ni bilo dosti. Prošlega leta je izdala v Vilni ukaz, da se ne sme nikdo predrzniti na ulici govoriti po poljski, sicer bo kaznovan; tako so ukazali tudi zdravnikom, da z bolniki ne smejo govoriti drugače, nego po ruski. A da bi se nobeno sredstvo ne prezrlo, so se že čuli resni glasovi, naj se v katoliških cerkvah pridiguje samo po ruski in naj se vsa služba božja, tudi sv. maša, opravlja v ruskem jeziku.

Na ta način bi se Poljaki najprej porusili in in potem bi kmalu zamenili rimsko liturgijo — z razkolno-rusko.

Ruska vlada se je v tem oziru jela pogajati s poljskimi škofi. Toda ti so odgovorili, da za take spremembe nimajo pravice sami, marveč le Rim. Potrkali so v Rim, toda od ondot so dobili zanikaven odgovor. Razven tega skušajo vedno pridobivati si Vatikan za svoje ideje in pri tem ne ščedijo stroškov za liste in pisače.

Ni še dolgo, kar je „N. Fr. Pr.“ prijavila svetu vest, da se je udal papež Leon XIII., da se uvede ruski jezik pri nebstveni — dodatni službi božji, to je: pridige, katekeze, molitve in pesmi. Poljaki so se prestrašili. Da bi se prepričali, kaj je na tem, prosil je neki škof pojasnila v Rimu; odgovorili so mu, da je vest v „N. Fr. Pr.“ izmišljena, da se ne sme verovati takim glasovom, in da papež nikdar ne dovoli takih ruskih zahtev, ker noče, da bi bila cerkev sredstvo za tlačenje narodnosti.

Katoliška cerkev je vsaki narodnosti prijazna. Prezgodnje veselje dunajskih židov in vseh razkolnikov je bilo uničeno. Rusi pa zato, ker ne morejo uvesti ruskega jezika v cerkev, delajo na druge načine, zapirajo cerkve in jih spreminjajo v razkolne, ali pa jih prodajajo židom kot stavbeni material.

Jako lahko je umevati, zakaj se to godi. Če kak list poroča: dve ali tri župnije so se združile v

*) Priobčili smo v petek, 26. t. m., članek o poljski politiki. Da se pa umeva sovraštvo Poljakov do Rusije, eva tu izvornih podatkov! Op. vred.

imela! Lej, sem dejala, letos ga boš pa imela noter do kresa ali pa še čez, — ná: zdaj si ga pa snedel, ti kost suha ti —! — Marijanina jeza priklopela je do vrha. Vsa razljučena popade iz kota podajalko in — da bi blagovoljni bralec bil stal takrat na Jedovčevem dvorišču, čul bi bil, kako je nemilo padala podajalka po Matevževih plečih. Zastonj je skušal Matevž Marijani dopovedovati, da ni on snedel zelja, niti njegove ovce, marveč da so Blaževčeve koze udarile ná-nj. Marijana si ni dala ničesar dopovedati. — „Blaževce, Blaževce“ upila je, „kaj meni Blaževce mari? Ti moraš biti pri svojih ovcah in nikjer drugje!“

Ohladivši tako svojo jezo vrže podajalko v kot ter zmirljaje odide. In kar je Matevž že prej prokroval, to se je vresničilo: celi večer ni bilo miru pri Jedovčevih dvih. Klaverno stopal je Matevž po dvorišču, sam pri sebi godrnjaje: „Uh, kako sem jaz jezen, jezen! Prav divji sem! Da bi bil jaz mogel dobiti tisto podajalko, jaz bi ji bil pokazal! Uh, kako sem jezen! Da bi me le kaj ne škodilo!“ V kuhinji je pa Marijana kuhala — svojo jezo. In ko Matevž opravi živino ter pride ponižno povprašat v kuhinjo, če bo kaj večerje, tedaj se vnovič sésuje nevihta nad njim.

Brez večerje šel je oni večer spat in dolgo mu je tudi oni večer brlela svetilka pod streho.

(Dalje sledi.)

jedno, — se seváda v taki vesti ne pozná uzrok temu. Toda pomisliti moramo, kaj znači pod severnim podnebjem, koder je skoro pol leta zima, koder je po cestah blata na kupe, če morajo verniki hoditi po 4, 5, 7 milj daleč k službi božji.

Razkolnih cerkev je na go-sto nasejanih jako mnogo. Na pol milje hodá je z večine že cerkev, in sicer župna cerkev; lahko se je tedaj nadejati, da bi postali katoličani pristopnejši za razkol, če se jim zapró ali poderó njihove cerkve, in če se jim pot v farno cerkev tako obteži.

Zato se tudi ne moremo čuditi, da so v nekaterih krajih verniki s silo branili svoja svetišča; ču diti se pa moramo, da surovost vladnih zastopnikov ob takih slučajih prestopa vse meje.

Mladočeški „Narodni Listy“ so nedavno pisali, da je samo poljska intriga uzrok, da se branijo združenju več župnij. Po njihovem mnenju bi se Poljaki samo tedaj skazali kot prave Slovane, če bi postali razkolniki. Če govore Poljaki o svojem trpljenju in o svojih mukah, jim vse očita intrigo. Ali ne diši to po panru-izmu?

Lansko leto se je dogodilo mnogo slučajev, da so siloma vzeli katoličanom cerkev; najgorji in najkrutejši pa je bil v Krožah v kovenski guberniji. To mestece ima leseno, že na pol podrto farno cerkev; poleg te je pa bila blizu mesta cerkev in samostan redovnic sv. Benedikta. Leta 1892 je carski ukaz uničil ta samostan, in zadnje štiri redovnice so se maja meseca leta 1893 preselile v Koven. Hkratu pa je dospel ukaz, da se mora razrušiti lepa zidana cerkev poleg samostana. Župljani so se obrnili na carja, a ministerstvo jim je odpisalo, da njih prošnja ni uslišana. Nato se v zadnji sili prosili cesarja avstrijskega in nemškega in danškega kralja, naj posredujejo. Mislili so, da vendar kaj izprosijo, toda — zastonj!

Škof in župnik sta dobila ukaz, naj se prenese Najsvetejše in mašna obleka v staro farno cerkev. Dne 29. novembra 1893 je došel po noči ob 2. uri gubernator kovenski v Krože in z njim 40 oboroženih orožnikov. Ljudje so zadnji čas v vednem strahu tudi po noči stražili cerkev.

Ko so spazili uradnika, so mu šli s križem in s podobami carja in carice nasproti, proseč, naj jim ne razderó potrebne cerkve.

Po ukazu gubernatorja Klinkenberga so žandarji iztrgali ljudem podobe in jih jeli z bičem nabijati. S čepicami na glavi so vlomili nato v cerkev. Župljani, ki so stražili, so jeli zvoniti na pomoč. (Konec sledi.)

Socijalne stvari.

Kje smo.

V človeški družbi se opazuje dandanes velika nezadovoljnost z obstoječimi razmerami. Kamorkoli se ozremo, povsod vlada neko nemirno gibanje in šumenje. Različne ideje si vstvarjajo različne tabore. Duhovi se ločujejo in zbirajo. Na vseh straneh se vrše priprave na hud, odločen boj. Oborožujeta se vera in nevera, vladar in podložnik, bogatin in siromak. Človeštvu se bližajo viharni časi.

Pogubni nazori, ki so se začeli z novim vekom širiti med narodi, rodijo svoj sad; pregrehe, katere je človeštvo radovoljno sprejelo, pretijo mu z maščevanjem. V 15. in 16. stoletju se je zavrgla cerkvena avtoriteta in na njeno mesto je stopila slaba človeška pamet. S cerkveno avtoriteto pa je morala logično dosledno pasti tudi božja, ker je cerkvena le konkretna oblika božje avtoritete. In res v velikem prevratu 18. stoletja se božja avtoriteta ne priznava več, a ž njo kmalu tudi nobena druga. Suvereniteta in neomejenost osebe s popolno neodvisnostjo od Boga in njegovih postav je postala novi dobi vzor. Kakor se je mislilo, tako se je tudi delalo. Razglasila se je prostost verskega prepričanja za vse, ki so se otesli vsake pozitivne vere, šole so se iztrgale cerkvenemu vplivu, zakrament svetega zakona se je podržavil. Cerkvi so se zavezale roke in začelo se je brez skrbij vladati po takozvanih svobodoumih načelih.*) Človeštvo si je obetalo velikega vspeha od nove preustrojitve, obetalo si je obilno sreče, toda bridko se je varalo, upanje se mu ni uresničilo. Prevarilo se je, ko je slišalo mamljivo zveneče klice: „Liberté, égalité, fraternité!“ Toda korak je bil storjen, in nasledki ne izostajajo. Zbirajo se kot temni oblaki nad narodi ter jim preté s poginom.

*) Dr. Felix Sardé, Der Liberalismus ist Sünde.

Človeškemu srcu so se brezobzirno izrula vsa blaga čustva, ki bi je mogla osrečevati, in na njih mesto so stopila druga, njim nasprotna čustva, ki tirajo sedaj človeštvo v brezdušno nesrečo in nezadovoljnosti. Krščauske čednosti so izginile iz življenja, strasti pa dobile svojo zlo moč.

Če hoče človeštvo zopet vživati blagostanje, mora se vrniti h krščanskim načelom nazaj.

V temnem in mračnem srednjem veku, ki je tičal „v sponah papeštva“, spoštovala se je pravičnost in poštenost nekoliko bolj kakor dandanes, in če se je kdo proti jedni ali drugi pregrešil, bil je ostro kaznovan. Pamet nam pravi, da je to zdrav nauk in neobhodno potreben za urejeno družbinsko življenje.

Po starem slovanskem pravu je smela deva predrzneža, ki jo je odpeljal brez dovoljenja iz očetove hiše, sama z lastno roko usmrtiti. Ponarejalci zafrana so se v rimsko-nemški državi obsojevali v smrt, in se je obsodba tudi vsakokrat izvršila.*) Dandanes pa živimo v času občnega napredka in splošne omike, in vstvarili smo si na podlagi prostega razmotrivanja nove pojme o človeških krepostih. Vznemirimo se sicer, če se nam pripoveduje kak nelep dogodek, a popolnoma nič nas ne briga, če se vrše taki dogodki pred našimi očmi, in ničesar ne storimo, čeprav bi jih tudi lahko zabranili. Pereči dokaz za izgovorjene besede je nam podal naš parlament sam 10. nov. 1892. Krščauskosocialni poslanci Schlesinger in tovariši so stavili v državnem zboru interpelacijo glede trgovine z dekleti in ponarejenja živežev ter se izjavili tako-le:

Pri lvovskem deželnem sodišču se je vršila pred nekaj dnevi obravnava zaradi židovske trgovine z dekleti, v katero zadevo je bilo zapletenih 27 židov. Ta trgovina z dekleti v Indijo, Brazilijo in Orijent, ki jo židje živahno pospešujejo, potem prikazni goljufij pri obravnava v Černovicah, kakor tudi židovske sleparije v izseljevanju in javno izsesovanje, ki se je dokazalo pri obravnava v Vodovicah, so za naše stoletje slika moralne podlosti, velik madež, ki bo segal s svojimi nasledki v bodoče stoletje.

Če se uvažuje, kako se bogastvo pri židih pomnožuje, kako se Baruh in njegovi rodni bratje s ponarejanjem živeža bogatijo; . . . če se pomisli na veliko število židovskih oderuhov, spoznati mora vsak, kdor noče biti slep, veliko nevarnost, ki preti javnosti od židov!

Omenjeni poslanci vprašajo torej, kake naprave misli vlada uvesti, da se zabrani tako škodljivo delovanje?

Človek bi mislil, da bo naš parlament jednoglasno podpiral to interpelacijo ter zahteval, da se nujno zapreči tako nesramno ravnanje in se vsak prestop v bodoče kaznuje z neobzirno ojstrostjo. Toda kaj se je zgodilo? Poslanci so bili močno nevoljni zaradi nedostojnih izrazov, ki so se nahajali v vprašanju do ministra, in isti list državnozbornskega protokola, kjer je bila interpelacija zabeležena, dali so iztrgati. Zraven še je predsednik zbornice poslanca Schlesingerja pokaral, kako se predrzne v izborni družbi govoriti o tako grdih rečéh! **)

Samoumevno je, da mora pri ljudstvu polagoma zamreti vsako pošteno in pravično čustvo, ako se mu pripoveduje o tako vitežkem postopanju mōž, katere si je zbralo, da mu varujejo na odločilnem mestu njegove blaginje in pravice. Duhovnik se lahko trudi noč in dan, da oblažuje srca v varstvo mu izročenežga ljudstva, njegovo prizadevanje mora ostati brezvspešno, ker se mu v javnosti stavijo povsod brezštevilne ovire nasproti. Strasti se pojavljajo med ljudstvom vedno močnejše, zločinstva naraščajo z vsakim dnevom. Prestopi se ne kaznujejo dovolj strogo. Kadar se hudodelnik postavi pred sodnijo in se tam obsodi, navajajo in vpoštevajo se vse mogoče in nemogoče okoliščine, ki naj bi zmanjševale zlobnost njegovega čina. Sicer pa današnje kaznilnice niso več poniževalna in neprijazna stanovanja, ki bi vzbujala ljudem strah, temveč krasna poslopja, s katerimi se kraji, kjer stojé, po vsej pravici ponašajo. Koliko siromakov vzdihuje po zaduhlih, temnih in tesnih podzemeljskih prostorih, ki si s solzami, z žuljevimi rokami, a vendar s čisto vestjo služijo svoj trdi kruh, toda za te današnji svet nima srca!

V naši sosedni državi, ki se imenuje država božjega strahu in pobožnih šeg, razmere niso nič boljše. Sedanji državnozbornski poslanec Ahlwardt

*) R. Vrba, die Sünden der Gesellschaft.

**) R. Vrba, „Die Sünden der Gesellschaft“.

se je osrečil pred nekoliko leti ter zatožil pri sodišču sleparja, ki je ogoljufal državo za več milijonov. Toda čim bolj je hudodelnik pribrisan, tem lepše se mora z njim ravnati. Slepar se je oprostil, Ahlwardt pa je bil obsojen v ječo, ker je odkril svetu to kočljivo stvar. *)

Da taki in jednaki vzgledi globoko vplivajo na nemško ljudstvo, kaže nam kriminalna statistika nemškega cesarstva. V Berlinu izvede se vsako leto povprečno 40 samomorov od ljudi, ki še niso prekoračili 14. leta svoje starosti. Število mladoletnih zločincev sploh pa je iznansalo pred tremi leti nič manj.

*) R. Vrba, „Die Sünden der Gesellschaft“.

Slovstvo.

„Slovanska knjižnica“. Vrejuje in izdaja Andr. Gabršček v Gorici. — Deveti snopič obsega na 48 straneh: 1. „Žalostna svatba“. Povest iz življenja poljskega naroda. Spisala Valerija Morzkowska, poslovenil Pohorski. 2. „Kako sem izpovedoval Turke“. Češki spisal Jos. Holeček. Poslovenil pokojni Fran Gestrin. — Na platnicah se vrednik opravičuje zaradi manjšega obsega zadnjih snopičev in zagovarja proti „Slov. Svet“-u za stran cirilice.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. februarja.

(Deželne doklade za 4% veš!) Finančni odsek je sklenil predlagati v deželnem zboru proti glasovom konservativnih deželnih poslancev, naj se poviša deželna doklada za 4 odstotke, tako da bo sedaj vsa doklada znašala 42 odstotkov, od katerih 22% požre samo šolstvo. Če pomislimo, da se v prihodnjem letu zmanjšajo deželni dohodki za več nego 100.000 gld., in če še druge mnogobrojno se obetajoče troške poštujemo, potem je ta novica še le začetek zla. Kje je vzrok? Več potreb, nego dohodkov, poredkó. Toda — potrebe presojajo poslanci, denar pa daje dežela! Resnico, ki jo parlamentarizem kaže povsod, dokazuje tudi naša dežela: konkretno stanje dežele ali države ne odločuje pri možéh-zastopnikih nje hovega postopanja, marveč največkrat le osobni, abstraktni nazori. Koliko se je že žrtvovalo „omiki“ in „prosveti“ in „umetelnosti“ in drugim takim pojmom! In tem na ljubo plačujte, in če ni drugače, — ubožajte!

(Petindvajsetletnica kat. družbe.) Opozarjamo na slovesnost, ki se bo vršila jutri ob tem znamenitem dogodku. Ob 9. bo pri sv. Jakobu zahvalna služba božja s primernim cerkvenim govorom; ob 6. zvečer bo pa v društvenih prostorih občni shod, koder bo govoril slavnostni govor mil. prel. t. dr. And. Čebašek.

(Promocija.) Dne 27. m. m. je bil promoviran na dunajskem vseučilišču dr. Josip Ivanič, kancelar škofovskega ordinarijata v Trstu. Omenjeni gospod je študiral rimsko pravo v Rimu in je sedaj dvojni doktor, avstrijski in rimski. Spisal je velezanimivo razpravo o zgodovini tržaške škofije.

(Kanonično vmeščen) je bil predčerašnjim č. g. Josip Regen na župnijo Vojsko.

(Iz štajerskega deželnega zbora.) Dne 27. jan. je deželni zbor sklenil prikupiti še tri zemljišča, ker so ravno poleg deželnega zemljišča, na katerem se misli osnovati vzgledna mlekarija in pa zavod za rejo lepih mladih goved, da se pospeši govedarstvo na Štajerskem; iz tega zavoda se bodo za vso deželo dobivali dobri plemenski biki. Nova zemljišča prikupiti je bilo potrebno, ker na deželnem zemljišču ne raste dovolj trave. Za omenjena posestva dá dežela 18.000 gld. Mestni občini mariborski se je pa dovolilo pobirati povišano gostiščino po 4 kr. Dne 29. m. m. je poslanec Jerman utemeljeval svoj predlog o odkupu ribiških pravic. Govornik omenja, da so se v Galiciji že odkupile ribiške pravice. Zakon naj se sestavi na jednaki podlagi, kakor je lovski zakon. Predlog se je izročil upravnemu odseku.

(Dar.) Društva za gradnjo reševališča in vzgojevališča v Ljubljani pristopil je arhitekt in stavitelj gospod Viljem Treo z vsoto 100 gld. kot ustanovnik.

(Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.) Prestavljena sta gg. kapelana: Alojzij Šuta iz Šmarjete pri Ptuj in Fr. Saloven iz Št. Vida pri Ponikvi v Šmarjeto. — Umrli je dne 29. jan. č. g. Matija Koren, zlatomašnik in

vpokojeni župnik v Bučah v 90. letu. Pokopan je bil včeraj dopoldne. N. v. m. p.

(Volitve v Gorici) Volitve v kupčijsko in obrtnijsko zbornico vršile so se pretečeni petek in soboto. Lahki so zmagali na celi črti in napolnili zbornico samo s svojimi ljudmi. Zadnja „Soča“ poroča o samih nezakonitostih, katere so ovirale zinsago Slovencev, in obljubuje podati protest. Pri sodanjih razkosanih oduošajih goriških Slovencev in toliki organizaciji nasprotnikov ni bilo in ni pričakovati drugačnega izida.

(Iz celovške škofije.) Dne 27. jan. je bil pri sv. Hemi pogreb pokojnega preč. dr. Val. Nemca ob silni množici došlega ljudstva. Sprevod so spremljali po 14 duhovnikov vodili mil. g. knezoškof dr. J. Kahn, ki so imeli tudi nadgrobni govor in služili slovesno črno mašo. Dan pozneje je bil v Kaplji ob Dravi pogreb dekana Mat. Ambroža, h kateremu je prišlo jako mnogo ljudij, med njimi 12 duhovnikov in 4 bogoslovci. Vodil je sprevod župnik kotmirski č. g. J. Müller, govoril nadgrobni govor župnik glinjski F. Izop. Svetila pokojnima zvestima duhovnikoma in vnetima rodoljuboma več. a luč! — Krško dekanijo bode oskrboval č. g. J. Lampersberger, župnik v Starem rgu, krško župnijo pa tamošnji kaplan L. Pirker, ki je imenovan provizorjem. — Dekanijo Borevlje oskrbuje župnik kotmirski č. g. J. Müller, župnijo Kapljo pa č. g. Fr. Štingl, provizor v St. Janžu. — Č. g. Lucco pl. Cucagna, župnik v Weitensfeldu je dobil župnijo Lölling.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca j. nuvarja t. l. vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 749 strank gld. 356.669.19, vzdignilo pa 419 strank gld. 136.450.39.

(Deželni zbor goriški.) Dne 30. januarja imel je naš zbor sedmo sejo. Predno se preide na dnevni red, naznanja dež. glavar, da ste mu došli še dve peticiji; edna izmed njih zadeva zgradbo nove železnične postaje na n. v. železnici v Furlaniji, druga pa je cestnega odbora v Bolen, v kateri prosi podpore, da more plačati dolg, ki ga je naredil pri zgradbi mosta čez Sočo med Bolcem in Čez-Sočo. Obe peticiji se odstopite peticijskemu odseku. Na to se dež. glavar še v l. pih in gorkih besedah spominja umrlega voditelja slovenske kmetijske šole, g. Fr. Žepiča. V znamenje žalosti nad zgubo mirnega, delavnega in vestnega moža so vsi poslanci na poziv deželnega glavarja vstali s svojih sedežev. Potem stavi še posl. Alfred grof Coronini v svojem in v imenu svojih slovenskih tovarišev interpelacijo, ali prav za prav vprašanje do visoke c. kr. vlade, kaj da misli ona vkreniti glede zgradbe lokalne železnice po vipavski dolini, med tem ko je ona v Furlaniji vsckraj dodelana. Preide se na dnevni red. V imenu deželnega odbora poroča dr. Pajer o načrtu zakona zastran prenehanja dolenske županije. Načrt se sprejme brez ugovora v drugem in tretjem branju. Ko načrt dobi moč, postave, dolenska županija zložena iz davčnih občin kožbanske, meriške in dolenske neha biti, in ustanovite se dve novi županiji, dolenska z davčno občino dolensko in kožbanska s združenima davčnima občinama Kožbansko in Meriško. Posl. dr. Pajer poroča tudi v imenu pravnega odseka o prošnji zdravniške zbornice goriške, da se jej dovoli imeti v svojem pečatu deželni grb. Ker ta zadeva in nje rešitev ne pripada deželnemu zboru, se odstopi prošnja deželnemu odboru z naročilom, da je pri visoki c. kr. vladi toplo priporoča. V imenu istega odseka poroča posl. Čerin o prošnji prostovoljne požarne straže v Kanalu, da se postavodajnim potom naložijo zavarovalnicam proti ognju doneski za gasilna društva. Po odsekovem predlogu se tudi ta prošnja odstopi deželnemu odboru, z naročilom napraviti potrebne proizvodbe in študije, ter že v prihodnjem deželnozbornem zasedanju predložiti načrt postave, vsled katere bi bila zavarovalna društva zavezana od letnih premij dajati prispevke in doneske v korist požarnih straž že obstoječih in v ustanovitve novih, kakor tudi v podporo občinam za napravo in ohranitev gasilnega orodja. Predlog posl. Locatellija, stavljen v imeu finančnega odseka glede proračuna glavnega zaloga za uboge za leto 1894, se tudi sprejme. Slednjič sledi še pet poročil peticijskega odseka o prošnjah za podpore. Vsled poročila posl. dr. Venutija se dovoli 18 vseučiliščnikom na Dunaju in v Gradcu podpora, vsakemu po 100 gld., ednemu pa v znesku 60 gld., več drugih prošenj pa se zavrne, ker prosilci ali niso revni ali pa ker niso pridjali svojim prošnjam potrebnih prilog. Po predlogu posl. Kocijana čiča

se prestopi o prošnji Jakoba Faina, učenea obrtnijske šole v Trstu, na dnevni red. Posl. dr. Lisjak je imel poročati o treh prošnjah, in sicer o prošnji podpornega društva za bolne dijake na dunajskem vseučilišču, o prošnji društva „Mensa academica“ na Dunaju in o prošnji društva „A. y. l. Verein“ tudi na Dunaju. O prvi in drugi prošnji se preide na dnevni red, tretja pa se usliši in dovoli 40 gld. podpore. Po tem zvršenem dnevnem redu glavar sklene sejo in pravi, da hoče pribudno napovedati pismeno. — Popravek V poročilo o šesti seji dež. zbora se je vrnila neljuba pomota. Deželni odbor je nameraval predlagati, da bi se le učiteljem tretjega razreda povečala plača za 50 gld. drugače pa da bi bila postava glede plač ostala nepremenjena. Njegov letošnji predlog velja tedaj edino le razvrstitvi učiteljev v tri razrede, kakor je bilo čitati v „Slovenčevem“ poročilu, ne predlaga pa, da bi se zvršen učiteljem III. razreda še povečala plača za 50 gld.

(Primorski romarji) odrinejo proti večnemu mestu 15. februarja po 10. uri iz Kormina. Goriški „Circolo cattolico“ je izdal vabilo k udeležbi. Sprejeti upajo biti med 16. in 17. februarjem. Srečno pot!

(Novodobno mesto.) Levovski mestni očetje so sklenili 10. reci: deset milijonov goldinarjev vzeti na posodo, da izvrše svoje „vel koletiče“ načrte: vodovodi pol milijona, kanali pol milijona, mosti pol milijona, šole četrt milijona, gledališče 700.000 gld. itd. — Vsi pametni ljudje so razjarjeni zaradi takega brezvestnega gospodarstva. Zdi se, kakor bi izvoljeni upravitelji i mestnega, i deželnega, i državnega premoženja povsod kosali se samo v tem, kdo bi izumel boljši načrt, dreti ljudi in jih čim najhitreje usužiti velikemu kapitalu!

(Imenovanje.) Č. g. dr. Stefan Pavlicki, profesor bogoslovja na Krakovem, je imenovan za rednega profesorja medroslovja na jaglonskem vseučilišču. Učeni duhovnik je vzlasil znamenit po svojih apologetično-polemiknih spisih in svetopisemskih ved novega zakona.

(Blaznjenca.) V Vincennesu na Francoskem stopi k železničnemu blagajniku lepo oblečen gospodar ga prosi, naj vendar zaklene kolodvorska vrata, da ne prideró Nemci in Italijani, ki se hočejo polastiti močne trdnjave Vincennes. „Jaz sem“, pripoveduje, „jediní sin Napoleona I., Henrik IV. je moj stric. Moj vnuk, vojvoda palikaoski, zapoveduje vojski, ki se bojuje proti nemškim zaveznikom.“ — Uradnik je takoj spoznal, s kom mu je opraviti, ter naznani policiji. — „V vrsto! Pozor!“ ukazuje na umu bolni mož, ko pridejo stražniki. V tem, ko je premišljeval višji stražnik, kako bi spravil v blaznico moža, v katerem je spoznal vpokojenega majorja, prihiti na kolodvor ves zasopljen neki suknar, stopi naravnost k višjemu stražniku ter mu pravi: „Danes se poročim, vi pa boste moja glavna priča, uljudno vas vabim. Jaz sem predsednik republike in sem zato povabil na ženitovanje tudi papeža Leona in velikega Carnota.“ — Ko sliši upokojeni major suknarjeve besede, nagne se k višjemu stražniku ter mu, kažoč na suknarja, pravi na uho: „Nesrečnej je blazen.“ Na to pa pripoveduje suknarju mogočno svoje junaške čine v vojski, na kar zašepče suknar stražniku na uho: „Ta ubožec je izgubil pamet.“ Pri tem smešnem prizoru domisli si stražnik kaj pametnega. Vsakega blaznjenca posebej vzame na stran ter pravi: „Ali vidite onega gospoda tam? Blazen je, kakor ste spoznali sami; pomagajte mi, da ga spravimo v blaznico. Tako ne bode nič sumil, kam ga peljemo.“ Blaznjenca stara vstregla stražniku. Prav veselo in mirno sta odrinila v svoje novo stanovanje ter na potu dobro pazila drug na drugega.

Društva.

(Pevsko društvo „Ljubljana“.) kateremu zaradi kratkega predpusta in pomanjkanja primernih prostorov letos ni m. č. pridediti običajne maskerade, ima v soboto, dne 3. februarja, v Ferliučevem steklenem salonu svoj zabavni večer, kamor se vsi podporni člani in prijatelji društva uljudno vabijo.

(Bralno društvo „Eдинost“ v Središču bode imelo v nedeljo dne 4. februarja zvečer ob 7. uri v gostilni g. Linka na kolodvoru svoj letošnji občni zbor. Na dnevnem redu je poročilo vodstva o društvenem delovanju, polaganje računov in pa volitev novega odbora. Po zboru je prosta zabava in tombola.

Narodno gospodarstvo.

Slamnikarski obrt.

(Dalje in konec.)

K tretji točki, namreč k ustanovitvi oddelka za pletenje slamnih kit na c. kr. strokovni šoli za lesno industrijo v Ljubljani, pripominja zbornica, kakor je že zgoraj omenila, da po njenem mnenju Ljubljana ni oni kraj, iz katerega bi se pletenje slamnih kit na najboljši način povzdignilo. Ako bi se ustanovil v Ljubljani tak oddelak, bi se zamogli z malo izjemo učenci in učenke pridobiti le s štipendijami, kar bi vsekako prouzročilo velike troške. Število učenec bi bilo pa, če bi se jedno zimo tudi 6 tečajev naredilo, vendarle majhno.

Ako bi se pa v Domžalah, središču slamnarske industrije, na zgoraj omenjeni način ustanovili učni tečaji, bi domžalski in sosedni otroci (deklince in dečki) in tudi odrasli te tečaje, ki bi trpeli le po 4—5 tednov, v velikem številu zamogli obiskovati.

Drugi tečaj bi se pa v drugih občinah prvo leto vodil iz Domžal, t. j. učna moč bi imela svoj sedež v Domžalah, kjer bi se po zatrdilu občinskega predstojnika in obrtnikov prostori za učiteljevo stanovanje in za tečaj preskrbeli brezplačno; istotako tudi snajenje in kurjava teh prostorov. In Domžal preskrboval bi učitelj tudi tečaje v Trzinu, Mengišu Dobu itd. Le če bi bili tečaji v krajih, ki so od Domžal bolj oddaljeni, kakor v Moravčah, bi se stanovanje moralo tam preskrbeti, kar bi bilo pa lahko doseči, ker prebivalstvo v obče želi takih tečajev.

Ako bi se šola za slampletenje za dve let tako ustanovila, kakor je sporazumno z občino domžalsko in obrtniki predlaga zbornica, odpadla bi pošiljatev zgoraj pod točko 4 omenjene učne moči za slamno pletenje v bližnje kraje Ljubljane. Konečno zbornica še pripominja, da se slamnikov, v križ izdelanih, ki so se poprej izdelovali na Kranjskem, zdaj iz Ankone in okolice več milijonov razpošlje v Ameriko in na Nemško. To blago je ceno in stane kos 5 do 20 kr. Ako bi se slamarija na Kranjskem povzdignila, bi se zamoglo tudi s temi slamniki tekmovali.

Za izvažalce blaga v britansko Indijo.

C. kr. trgovinsko ministerstvo je naznanilo tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici, da vsled poročila avstro-ogerskega konzulata v Bombay, došlega mu potom c. in kr. ministerstva za vnanje reči industrijske colne oblasti določilo za britansko Indijo izdanega zakona o naznamovanju blaga, po katerem mora na evropskih izdelkih razun imena izdelovalčevega, predmeta in tovarniške znamke navedena biti tudi država izvira — razlagajo tako, da mora država izvira na ravno istem listku biti označena, na katerem je tudi zapisano ime izdelovalca predmeta ali tovarniške znamke.

Udeleženi krogi se opozarjajo torej, da na blago, odmenjeno v britansko Indijo, predpisane oznambe „Made in Austria“ etc. ne zapišejo morda na poseben listek ali celo prav težko bralno, ker bi sicer, če bi tega predpisa ne izpolnili, lahko imeli sitnosti ali bi jim pa indijske oblasti naložile še globo.

Cenjene naročnike in čitatelje našega lista opozarjamo, da umeteljni in trgovski vrtnar gosp. Alojzij Korsika v Ljubljani, Šelenburgove ulice, ravnokar razpošilja občiren seznam raznega semena, cvetlic, gomoljnatih in čebuljnih rastlin, sploh vseh v vrtnarstvo vstevajočih se predmetov. Osobito gospodom po deželi, ki se bavijo z vrtnarstvom, je cenik franco na razpolago.

Spominjajte se

„katoliškega sklada“
ob raznih prilikah!

Telegrami.

Belgrad, 1. februarija. Na kompetentnem mestu se oporeka poročilo „Novega

Vremena“, da bi bil Pašić dal demisijo kot poslanik v Peterburgu.

Rim, 31. januarija. V Neapolju zapri so anarhista Merlina, ki se je močno ustavljal.

London, 1. februarija. Reuterjev bureau je dobil oficijelno brzojavko iz Biarritza, da je izmišljena novica, da hoče Gladstone odstopiti.

Rio de Janeiro, 31. januarija. Vstajniki zaseli so mesta Curitiba, Paranagua in Antonino s silo. Vladne čete so se umaknile pustivši puške in topove. V Curitiba se je osnovala lokalna vlada.

Godetotno bolgarsko posojilo. Minoli mesec so se bolgarske godstotne obligacije vpeljale na londonski borzi, kjer se je takoj razvil živahen promet s temi papirji. Posledica tem je bila, da se je jim kurz povzidal za 2 odstotka mimo kurza, ki ga imajo na Dunaju. Angleški denarni trg se je odprl bolgarskim obligacijam in ni dvombe, da se podražijo, ker sedaj na angleškem trgovišču ni drugzega toliko nosečega hipotekarno zavarovanega papirja. 59 1

Želodec ohrani se zdr v z rabo premovane tinkture za želodec. Narocila sprejema lekarna Piccolijeva v Ljubljani. 1 steklenica velja 10 kr. 584 1 10-5

Vsebina 3. zvezka 1894:

1. Jurij Japelj, stolni kanonik in slovenski pisatelj. Spisal J. B-nkovič. 2. Selanov zet. Povest. Spisal Slavoljub Dobrávec. 3. Ob sveči. Zložil A. Medved. 4. Na poti v Nazaret. Po španjski legendi. Zložil Anton Medved. 5. Razjasnilo zastran „nenavadnih besed“. Spisal I. Navratil. 6. Potovanje križem jutrove dežele. Piše dr. Fr. L. 7. Književnost. 8. Razne stvari. — Slike: 1. Goslar. Slika Rafaelova. 2. Jan Matejko. Po fotografiji. 3. Profil ženske glave. Studija. Slikal Alfred Seifert. 4. Ilustracija pesmi „Na poti v Nazaret“. 5. Notranjščina džamije „El-azhar“. Po fotografiji narisal Jos. Zepihlal.

Umrli so:

30. januarija. dr. Franc Semen, prof. bogoslovja, 76 let, Semeniške ulice 4, oslabeleost.

V bolnišnici:

30. januarija. Franc Renner, prisiljenec, 32 let, jetika. — Jernej Hiti, delavec, 27 let, jetika. — Marija Perne, gostinja, 66 let, emphysem pulm.

Tujci.

28. januarija.

Pri **Malicu**: Putick, logarski pristav, iz Beljaka. — Andr. Rovšek iz Moravč. — Schrey z Jesenic. — Kovacs, Schumann, Braun, Pluhaczek, Theimer, Sinnreich, Spilman, trgovci in potovalci, z Dunaja.

Pri **Storu**: Grofinja Marija Meran iz Gradca. — Weiss, Kalab, Schiffler, Jellačić z Dunaja. — J. Čebašek, župnik, iz Št. Vida. — M. Erzar, župnik, z Golega. — Klimek, zasebnik iz Bleda. — Jurij Schmidt iz Bremena. — Gospa Wolf iz Beljaka. — Karol Tausig iz Prage. — Eger, kuharica, iz Maribora. — Čadež, knjigovodja, iz Brežic. — Franc Majdič iz Logatca.

Pri **Juznem kotlovoru**: Ludovik Koch iz Berolina. — Gradl, potovalec, z Dunaja. — Schoger iz Maribora. — Vuletič iz Dubrovnika.

Pri **bavarskem dvoru**: Franc Leskovic, posestnik, z Ledin. — A. Schmelzer, ključar, iz Koprivnika.

Pri **avstrijskem caru**: F. Pehani, trgovec, iz Zuzemberka.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	barometra v mm	termometra po Celsiusu			
7. u. jut.	787 7	-4 6	brezv.	megla	
31. 2. u. pop.	734 3	2 2	sl. vzh.	jasno	0 00
9. u. sveč.	733 0	-1 8			

Srednja temperatura 1 4 za 0 3 pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dné 31. januarija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 50	Speh povojen, kgr.	64
Rež,	6	Surovo maslo,	75
Ječmen,	6	Jajce, jedno	3
Oves,	6 80	Mleko, liter	10
Ajda,	8	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	5 60	Telečje	54
Koruza,	5 40	Svinjsko	54
Krompir,	2 20	Kostrunovo	40
Leča, hktl.	12	Piščanec	60
Grab,	12	Golob	18
Fižol,	8	Seno, 100 kgr.	3 57
Maslo, kgr.	96	Slama, 100	3 5
Mast,	68	Drva trda, 4 kub. m.	6 80
Speh svež,	5	„ mehka, 4 „	5

V jako pošteno hišo na deželi išče se

učencem

za specerijsko prodajalnico. Deček naj bode star 13 do 15 let in nemščine vsaj deloma zmožen. 71 5-1

Več pové upravništvo „Slovenca“.

Naznanilo.

Vsled smrti pesnika in pisatelja gosp. učitelja Josipa Freuensfelda izvolili so udje ocenjevalnega odbora za mladinske spise pri „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“ izmed sebe méne načelnikom. Zahvaljujoč jih na izkazanem mi zaupanju, vsprejemem to častno a težavno nalogo zaupajoč na božjo pomoč in na vrline gg. sodov (Jakob Dimnik, Davorin Judnič, Anton Kosi).

Založnike knjig za slovenko mladino pa tem potom uljudno prosim, da mi blagovoljno pošljejo vsako na novo izdano knjigo, da jo naš ocenjevalni odbor bode mogel presoditi. Ocene se bodo pričevale v obeh naših učiteljskih listih s podpisom: „Odbor za ocenjevanje slov. mladinskih spisov“.

Naposled prosim tudi slavna uredništva slovenskih časnikov, da v prosep blage stvari ponatisnejo te vrstice v svojih listih, ali vsaj ob kratkem omenijo njih vsebino.

V Begunjah pri Rakeku, dné 28. januarija 1894.

Janko Leban,
nadaučitelj.

65 1

„Spomin pridnim učencem“

ali nauk o lepem vedenju šolske mladine,

se imenuje nova knjižica, katera je te dni izšla pri J. Blaznikovih naslednikih.

V knjižici bereš na III. str. poleg nauk o lepem vedenju šolske mladine, tudi primerne vsakdanje pobožnosti, namreč kratko jutranjo in večerno molitev, spovedne in obhajilne molitve, kratko počestjenje presv. Rešnjega Telesa, in kratke mašne molitvice, kakeršne se lahko opravljajo pri poglavitnih delih sv. maše, ako se vmes moli sv. rožni venec ali pojó svete pesmi. To je kaj primerno za šolarske maše, kadar otroci glasno molijo rožni venec, pri poglavitnih delih pa prenehavajo. Po tacem spreminjavanji pri molitvi se otroci in verni k paznosti ter pobožnosti le bolj vnuemajo.

Poleg tega pa je v tej knjižici tudi „angelska služba za mladenčce“ ali nauk, kako naj se k sveti maši streže.

Glavni namen tej knjižici je zabranjevati nedostojno, nespodobno ter pohujšljivo vedenje mladine, podpirati pa ter gojiti lepo pošteno in spodobno vedenje v cerkvi, v šoli in zunaj šole. Vse to naj velja v čast božjo ter slavo Marijino.

Po svoji vsebini, po svoji vnanji obliki, pa tudi po svoji nizki ceni (7 pol v planenem hrbtu vezano) samo 10 kr., je toraj knjižica vsega priporočila vredna. Gospodje katehetje, duhovni pa-tirji, učitelji, sezite urno po njej ter jo naklonite za darilo svoji mladini! — Dobiva se v 70 1

J. Blaznikovi tiskarni v Ljubljani.

Franc Karol BISENIUS

Dunaj I., Singerstrasse II.

Največji dekoracijski etablissement države.

Kotljijski redi dvanajstorica po 8 kr., in dražje.

Kotljijske podobice po 75 kr. in dražje.

Nove pustne šale in predavanja v družbah in društvih.

Cene dekoracije za plesne sobe.

Plesni redi in darila za dame.

Vsakovrstne obrazne maske po 6 kr. in dražje, komične glave in pokrivala.

Volnene lasulje 1 g. 25 kr., brade po 10 kr. in dražje.

Pokajoči bonboni, v katerih so cele obleke in pokrivala.

Drapertije volnene ali iz žameta.

Lampijoni, vsakovrstne buklje.

Zastave, transparenti, grbl vsake vrste.

Emblemi in društvena znamenja.

Izberi s 100 komadi kotljijskih redov po 2 gld. in dražje, na željo tudi raznovrstno zbrani v kuvertih.

Izber z 12 komadi lampijonov s svečicami 1 gl. 10 kr. in dražje.

Izberi umetnega ognja, ki se lahko zažge zunaj ali pa v sobi po 60 kr. in dražje. Večje izberi za pod milim nebom po 6 gld. in dražje.

Dekoracije za dobitke pri kegljanju, streljanju za dobitke itd.

56 6-5

Ceniki zastonj.

Otvorjenje prodajalnice južnega sadja, svežega sočivja in zelenjadi.

Usojam si javljati sl. občinstvu in preč. duhovščini, da sem otvoril v **semeniškem poslopju**, v prejšnji prodajalnici čevljev, **za vodo**

kupčijo z južnim sadjem, svežim sočivjem in zelenjadjo.

Imel bodem v zalogi vedno **sveže pomaranče, limone, raznovrstne fige, dateljne, dalje lepe karfjole, raznovrstno salato, česenj in čebulo, sploh ovočnato blago.**

Postregel bodem vsakomur z dobrim blagom po najnižji ceni. — **Kupovalcem na debelo dovoljsem prednostne cene.**

V obilno nakupovanje uljudno vabeč beležim velespoštovanjem

67 3-2

Jernej Čermelj.

E. ZBITEK - ova (v Novi Stifci pri Olomuci) izdelovalnica **transpar. stekleno-kozajčnih božjih grobov** in **N. D. de Lourdes-oltarjev (pešcer)** od Njega svetosti papeža **Leona XIII.** kot ritualni priznanih. 596 3-3

Ilustrovani ceniki poštine prosto.

Tovarniško zalogo šivalnih strojev

in **pristroyev**

508 50-16 **za vozarenje**

ima

IVAN JAK

v Ljubljani, Dunajska cesta 13.

Ceniki zastoj in franko.

Dobro se izplačljivi papir za nalaganje.

6% no bolgarsko državno hipotekarno posojilo.

V **zlatu** obrestljivo in povračljivo.

Hipotekarno zagotovljeno s prvo hipoteko na železnici **Ruščuk-Varna** in **Kaspičan-Sofija-Kistendil** in na pristanišča **Burgas** in **Varao.**

Se more podražiti, ker te obligacije **8 odstotkov** pod zlatim pari-kurzom in je torej pričakvati da se jim poviša kurz, posebno ker veliko dohodkov donajajo.

Popolno davka in pristojbin je prosto za sedaj in za vso prihodnjost.

Donaša po sedanjem kurzu okolu 6%, odstotka.

Po dnevnem kurzu dobi se pri 58 40-1

menjarnični delniški družbi **„Mercur“**, Dunaj, L. Wollzeile 10.

Odlikovan s srebrno kolajno v Gorici 1891.

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbništvom ter slavnemu občinstvu

pristine garantirane čebelno-voščene

SVEČE.

Voščene zvitke, sveče nižjih vrst za stransko razsvetlavo v cerkvah in za pogrebe. Kadilo lakrima, stenj in stekla za večno luč.

Za pristnost sveč, katere nosijo protokolirano tvorniško znamko, jamčim s 100 gld. = 200 kron.

Nadejaje se obilnih naročil zagotavljam točno postrežbo po mogoče nizki ceni.

Z odličnim spoštovanjem

J. KOPAČ, svečar

Solkanska cesta 9 v Gorici.

14 8-8

Odlikovan s srebrno kolajno v Gorici 1891.

Oznanilo.

Dva tisoč

2000 gl. av.v.

tistemu, kateri najde od 6. nov. 1893. leta odsotnega

Jožefa Juvana,

po domače **Medičarja,**

posestnika in fjakarja iz Ljubljane, svetega Petra cesta šte. 51, živega ali mrtvega, oziroma tistemu, ki pride na sled,

da se najde.

72 2-2

Otvorjenje nove prodajalnice.

P. n.

Na Marije Terezije cesti št. 1 otvorila se je dné 27. januarija

nova prodajalnica

pod tvrdko

Stupica & Mal

Podpisana bova prodajala vsakovrstno

špecerijsko blago

moko iz Ančnikovega skladišča, pristno in svežo ogrsko mast, pred vsem pa

vsakovrstno železnino

najboljše kakovosti in za ceno, s katero hočeva kljubovati vsaki konkurenci. — S pošteno, prijazno in točno postrežbo želiva pridobiti si zadovoljnost kupovalcev svojih, in vabiva k mnogobrojnemu obisku novourejene svoje prodajalnice.

Odličnim spoštovanjem

Stupica & Mal.

56 3-2

Dunajska borza.

Dné 1. februarija.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 90 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 . 60 .
Zlata renta 4%, davka prosta	20 . 15 .
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	97 . 40 .
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1023 . — .
Kreditne akcije, 160 gld.	356 . 75 .
London, 10 funtov strl.	126 . — .
Napoleonador (20 fr.)	10 . 25 .
Cesarski cekini	5 . 93 .
Nemških mark 100	61 . 55'.

Dné 31. januarija.

Ogerska zlata renta 4%	117 gld. — kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 . 75 .
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	147 . — .
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	— . — .
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	196 . — .
Zastavna pisma avstr. oser. zem. kred. banke 4%	98 . 40 .
4% kranjsko deželno posojilo	97 . 60 .
Kreditne srečke, 100 gld.	194 . 50 .
St. Genois srečke, 40 gld.	— . — .

4% srečke dunajske parobrodne družbe	143 gld. — kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18 . 5 .
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 . 50 .
Salmove srečke, 40 gld.	72 . — .
Waldsteinove srečke, 20 gld.	48 . — .
Ljubljanske srečke	24 . — .
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 . 75 .
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2925	— . — .
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	110 . — .
Papirnih rubeljev 100	135 . 75 .

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri šrebanjih, pri izkrebjanju najmanjšega dobitka.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wellzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svätii za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.